

րուծվածը: Պարզիկացուն կայարանը
ժամանակուց յետոյ գլխավորին ուն-
աւեր-օփեցէնները դադար վերցնել
կարելի է զրեցին արտակարգ գնացքի
վազուր, որ 11 ժամ 59 րոպէն ճա-
նապարհ ընկաւ Վինձոր: (Հ. Գ.)

Լոնդոն, 7 մայիսի
Սպանիացիներ Պարզիկացուն կայա-
րանը հասնելուց օգոստոսական անձե-
րը կանգնեցին գծի երկու կողմերում
լափէտի և այն վազուր մէջտեղը,
որ պէտք է զրկէր դադարը: Լոնդոնի
մահական քայլերով ձայները: Ձիւնը
ներքէն հրաշքները վերցնել և ընդո-
նեցին պատիւ տալու դիրք, իսկ զին-
ւորական զօրաւորները բռնեցին կորա-
զուր: Գազարը դրկեց վազուրում
պատրաստված դիմաւորի մէջ: Օգոս-
տոսական անձերը տեղ գրաւեցին վա-
զուրում: Վինձոր հասնելուն պէս դա-
դարը դուրս հանուց վազուրից գլխա-
րանի ունեւեր-օփեցէնները միջոցով,
զրկել լափէտի վրա, ծածկվեց կար-
միր թաշկալ ծածկոցով՝ արքայական
զինադրոշմով, որի վրա դրված էին
արքայական ընդաւրնները: Սպանի-
ական թիւրք ընկերացի գլխավորական հե-
ծեցապէս: Օգոստոսական անձերը հե-
տեւում էին արքայի, նոյն կարգով ինչ-
պէս Լոնդոնում: Եկեղեցու դրան ա-
ռաջ դադարին դիմաւորեցին Քեյսերը-
բերի արքայականութիւնը, Վինձորի
և Օկսֆորդի եպիսկոպոսները, Վինձորի
հոգևորականութիւնը: Հոգևորականու-
թեան առաջնորդութեամբ դադարը
մտցվեց եկեղեցի և զրկեց բնով մօտ:
Բնով ալ կողմից նստած էին մինիս-
տրները իրանց համագործակցող հա-
զած, իսկ բնով ձախ կողմից՝ դիւ-
լոմատիական կորուստը: Օգոստոսական
անձերը համար դիմաւորեցին երկու
կողմերում շինված էր քիչ բարձր էտո-
րազա, որպէսզի նրանք կարող լի-
նէին իրանց վերջին հայեացքը գցել
դիակի վրա՝ վերջինիս գրեգորման
իշխանութիւնը ժամանակ: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 7 մայիսի
Անգլիական եկեղեցում պատարագ
մատուցվեց: Ներկայ էին Կայսրը
անգլիական ծովային զօհատով, Կայս-
րուհի Ալեքսանդրա Ֆեոֆոքովնան ամ-
բողովին, սպազգեստի մէջ, Մեծ Իշ-
խանները և Իշխանուհիները, մինիստր-
ների խորհուրդի անդամները, Պետական
Գործադիր Կոմիտէի շատ անդամներ,
ամբողջ դիւլոմատիական մարմինը,
շքաւոր անդամները, բարձր պաշտո-
նեաները: Պարզիկացին 21 թիւդանօթ:

Բերլին, 7 մայիսի
Էդուարդ թագաւորի թագման առի-
թով բոլոր հասարակական շինութիւն-
ները վրայից քրոջանները իշխանին:
Անգլիական եկեղեցում պատարագ մա-
տուցվեց, որին ներկայ էին Կայսրու-
հին, գահաժառանգ պրինցէս Կնուզ հետ,
Կայսրի միւս որդիները կանանց հետ,
Վիստորիա պրինցէսին, ամբողջ դիւ-
լոմատիական մարմինը, պետական
կանցլէրը, մինիստրները, բարձրագու-
նեան պաշտօնեաները, անգլիական դա-
դուրի ներկայացուցիչները: (Հ. Գ.)

Կրոնտագոս, 7 մայիսի
Էդուարդ թագաւորի թագման առի-
թով բոլոր նաւերը առ. Ժ. 8-րդ բարձ-
րացրին սև գրոշաններ: Կէսօրին պարա-

վեցին թիւդանօթները: (Հ. Գ.)
Պարիզ, 7 մայիսի
Անգլիական եկեղեցում պատարագ-
գին ներկայ էին հանրապետութեան
նախագահը, մինիստր-նախագահը, հա-
մարեա բոլոր մինիստրները, դիւլո-
մատիական մարմինը ներկայացուցիչ-
ները, պատգամաւորները պարտի
և սենատի նախագահները, քաղ. վար-
չութեան ներկայացուցիչները: Լուրէն,
Իէլիսաէն, Կլէմանտին: (Հ. Գ.)

Մոսկվա, 7 մայիսի
Անգլիական եկեղեցում պատարագ-
գին ներկայ էին Մեծ Իշխանուհի Ե-
լիզաւետա Ֆեոֆոքովնան, գործադիր
նախարար, նախագահները, քաղաքա-
պետը, նախնական պարագլուխը և
բոլոր հիւպատոսները: (Հ. Գ.)

Թէրեան, 7 մայիսի
Անգլիական եկեղեցում կատարվեց
պատարագ Էդուարդի թագման առի-
թով: Ներկայ էին շահի ներկայացու-
ցիչ պրինց Բուտիլագ-ու-Սալիման, Ե-
պիսկոպոս Իսմայիլ-պաշայ, ներկայացուցիչ
Ֆէրման-Ֆէրման, կարինէտը, մէլիքի
նախագահը, շատ պատգամաւորներ
և դիւլոմատիական մարմինը: (Հ. Գ.)

Թաբիզ, 7 մայիսի
Էդուարդ թագաւորի թագման առի-
թով ամբերկական միսիոնարական ե-
կեղեցում կատարեա պատարագ, որին
ներկայ էին հիւպատոսները, տեղա-
կան իշխանութիւնները, ռուս զորքերի
և ռուսական հաստատութիւնների
ներկայացուցիչները, Եւրոպական և
ռուս զորութիւնները: (Հ. Գ.)

Սոֆիա, 7 մայիսի
Էդուարդ թագաւորի մահման առի-
թով անգլիական եկեղեցում պատա-
րագ մատուցվեց, որին ներկայ էին
թագուհին, թագաւորի շքախումբը,
մինիստրները, դիւլոմատիական մար-
մինը, բարձրագույն անդամները պաշտոնա-
նեան, օփեցէնները: (Հ. Գ.)

Լոնդոն, 7 մայիսի
Օտարազգի օգոստոսական անձերը ե-
րեկոյեան ժամը 6-ի մօտերը վերա-
դարձան Լոնդոն: (Հ. Գ.)

Վերջին Տեղեկութիւններ
Վենետիկ, 7 մայիսի
Ժամը 9 և 20 րոպէին դատարանի
նախագահը կարգաց դատաւիճիւր:
Նաուսովը դատաւարութեամբ է 3 տարի
և մի ամսով բանտարկութեամբ, Տար-
նովկայան՝ ութ տարի և չորս ամ-
սով, Պրիւկովը՝ 10 տարով, բոլորին
էլ հաշտելով նախկին բանտարկու-
թիւնը: (Հ. Գ.)

Սոֆիա, 7 մայիսի
Նկան սերը ուսանողների ներկայա-
ցուցիչները՝ պաշտօնական համագումար
ի առիթով բոլոր ուսանողների հետ
բանակցելու համար: (Հ. Գ.)

Բերլին, 7 մայիսի
«Փոստիլե-Ցայտ»-ը համաժամութեան
է դնում Պարսկաստանին Մարոկկոյի
և Կորէայի հետ և ասում է, որ մեծ
պետութիւնները ձգտում են անտեսա-
պէս սահմանափակել Գերմանիան
Իրան և ձգտում ժրանիսան և Անգ-
լիան Մարոկկոյում, Անգլիան և Ռու-

դովիլը՝ հարցրեց Կատիլաւ:
Պետեր Սիմոնիլը քահ-քահ ծիծաղեց:
— Ինչ 10,000, Աստուած տալ մի հա-
զար ժողովի:
— Ես ալ եւ չը համբերեցի:
— Ոչ, — ասացի, — ես ոչ մի յօրեկան չեմ
ուզում, այնքան խօսեցին, գրեցին, որ յօ-
րեկանի զինքն հարաւ արեցին այն կօ-
պէկները, որ նա ստացաւ:
Պետեր Սիմոնիլը, դուր եկաւ իմ խօս-
քերը, իսկ Կատիլաւն քիչ էր մնում որ
լաց լինի:

— Ես ասում էի, — դարձաւ ինձ նա, — որ
չարժի հայոց ազգի համար զրեւ, չարաբ-
լիւ տանջվել, որ մեր երեխաները վերջ ի
վերջոյ սոված են միտու, իսկ դու, Արշալ-
իւն չէի լսում: Դէհ, լսեցիք հիմա:
Եւ նա թաշկիւնակ տաւաւ աչքերին:
Ինչքան ես համոզում եմ, որ եթէ ես
զրեւ եմ, զրեւ եմ ոչ թէ հայոց ազգի հա-
մար, այլ քրոջին եմ մէջ կըսել կայծ
կար: Բայց նա չէ ուզում լսել անգամ:
— Թող չը լինի այն կըսելը, որ վերջ ի
վերջոյ մեր երեխաներին է այրելու, — ասաց
նա և դուրս այնպէս թրեւկացրեց երեսիս,
որ ես զոգացի:

Չորեքշաբթի, 19 մարտի
Երէկ Պետեր Սիմոնիլը իր ժող էր հրա-
ւիրել 5-6 հոգի խորհրդակցելու իմ յօրե-
կանի մասին: Այսօր տեսաւ ինձ և ասաց:
— Գիտե՞ք ինչ երէկ երեկոյեան երկար
խօսեցինք և վեճեցինք, որ յօրեկան ամբողջ
շատ անգամ քաջամանակ է, ուստի, որոշ-
վեց սեպտեմբերին մի ժողով անել խօսել
հրաւիրել մի քանի ուրիշ մարդկանց էլ:
տեսնե՞ք ինչ եմ ասում:

— Յիմար, — ասացաւ մաղուկս, — թող յու-
նիւր չը լինի սեպտեմբերը լինի: Ինչո՞ւ
չէ միթէ:

աստանը՝ Պարսկաստանում: Նոյնը
կարելի է ասուել Ռուսաստանից և
Նապոլեոնից՝ Մանչուրիայում և Կօ-
րէայում: Գերմանիային տնտեսապէս
հնչելու փորձերը, ինչպէս և նրա քա-
ղաքական նշանակութիւնը սահմանա-
փակելու մտորումները այժ կը տան
Գերմանիային Լրագիրը յորդորում է
Գերմանիային ձեռքերը ծալած չը նա-
յիլ, երբ ուրիշները, ուղարկութիւն չը
գարձելով նրա վրա, տնտեսապէս ի-
րար մէջ աշխարհն են բաժանում:

«Россия»-ի հաղորդածը ոչ լիովին
գտնացում տուեց արտաքին գործերի
մինիստրութիւնը: Նկատի առնելով
այն հանգամանքը, որ ներկայումս
բանակցութիւններ են վարվում Ռու-
սաստանի և Գերմանիայի միջև պար-
կական հարցի առիթով, մինիստրու-
թիւնը անսպասակաբար է գտնում
քննել նրան մամուլի մէջ և ցաւ է
յայտնում «Փոստիլե-Ցայտ»-ում: Ե-
րեւոյթ միջնային հեռագրի առիթով:
Համարեա ամբողջ մամուլը սպա-
ղել է «Россия»-ի հաղորդածը առանց
կոմենտարիաների: Միայն պակասը
նախկին լրագիրները դատաւարում
են անգլո-ռուսական քաղաքականու-
թիւնը Պարսկաստանում, մասնաշնչ-
ով որ այդ ամենին կարելի է ասը
քաղաքական և ռազմական նշանակու-
թիւնը: (Հ. Գ.)

Հելսինգֆորս, 7 մարտի
Ֆինլանդական մասնաժողովն առա-
ջարկում է մերժել Բարձրագոյն ա-
նաշարկութիւնը միջոցին Ֆոնդի ծխա-
քերը լրացնելու և տառնալին զինու-
թական տուրք սահմանելու մասին:

Երեւանի մի օրինակ ոչ մի դրօշակ
չը կար, որովհետեւ նոր նշանակված
նստիկանապետը արգելեց բացի ռու-
սականից ուրիշ գրօշաններ կրելը:
(Հ. Գ.)

Լոնդոն, 7 մայիսի
Բէյլերի գործակալութեանը հետա-
դրում են Կանէպից: «Երէկ ազգային
Ժողովում, ժամանակաւոր կառավա-
րութեան ներկայացուցիչ Վէնիզյօսը
պարզեց կառավարութեան ծրագրերը,
որ մասնաւոր է բոլոր դիւլոմատիական
միջոցները գործադրել, որպէսզի ոչինչ
չը փոխվի արդի գրութեան մէջ: Նա
մասնաւոր է այսուհետեւ օգտվել հովա-
նաւորող պետութիւնների խնամակա-
լութիւնից: Ազգային ժողովը կառա-
վարութեանը վստահութիւն յայտնեց:
Վէնիզյօսը ապա յայտնեց, որ յառաջ
թագաւորին երգում ասուել որոշման
մասին նախագիտեց իր անհատա-
ներին: Մահմեդականների հետ միա-
սին աշխատելը ազգային ժողովում—
րաւ Վէնիզյօսը—անհրաժեշտ է, որով-
հետեւ նա չէր կարող ենթադրել, թէ
մահմեդականները գործում էին Կրե-
տէի պետական շահին դէմ: Կառա-
վարութիւնը, սակայն, այսուհետեւ նը-
րանց ցոյց կը տալ անհրաժեշտ պաշա-
պանութիւնը, որովհետեւ կարծում է,
որ մահմեդականներին, իրանք էլ չը
գիտակցելով՝ գոհն են հանդիսանում
թիւրքաց քաղաքականութեան: Եր-
կարատեւ վիճարկութիւններից յետոյ
որովից մահմեդականներին ազգային
ժողովում թող չը տալ: (Հ. Գ.)

Տօկիո, 7 մայիսի
Հարաւ-մանչուրական երկաթուղա-

Բայց ես, ի հարկէ, այդ շատցի և հա-
մաձայնակցի նրա հետ, ցոյց տալով, որ դա
ինձ համար միևնույն էր ամեն թէ չէ:
— Հայոց ազգի պատիւն է պահանջում
այդ—ասացի ես,— իսկ ինձ համար միև-
նույն է:

Պետեր Սիմոնիլը փայտաց:
— Ինչու չես ասում, որ Կատիլաւ Սա-
վիթան է պահանջում,— ընդհատեց նա ինձ:
Ես կարմրեցի և լսեցի:
Այն, Կատիլաւ, Կատիլաւ, ինչու 4 երե-
կայ տուեցիք ինձ. որ այսօր խորհրդէս:

Թո՛ւ. աստուած տանի: Այսօր թիւթի-
րից մէկում արդէն մի նկատուածութիւն կար
իմ յօրեկանի առիթով, որ քանի բազմա-
կէտեր. ինչպէս երևում է, որոշ շրջաննե-
րում արդէն խօսում են, և արքայազնութիւ-
նը վատ է գնալ խնդրաւորները, անձամբ
խօսել. կամ բարեկամներին մէկին ուղար-
կել անտուր, որ նա խօսի, տրամադրէ:

Տէր. Աստուած, չա՛յա՛ ինչ ասանքաւ է:
յօրեկան կատարելով խնամաժողով ընտրել
փող ժողովի, դռնէ-դուռն ընկնել, մուտք
հասկացնել մի զոնիկի, մի հարուստի, որն
իւր պրինցի ու մահուրից այն կողմ ուրիշ
ոչինչ չէ հասկանում, թէ պէտք է հայ
զրոյթին օշնիւր և ո՞վ ստիպեց անպատե-
կան այս փշտ ճանապարհը: միթէ կա-
րող է դրոյի համար աւելի մեծ վիճաւո-
րանք լինել, քան այն, երբ այդ ընթրուը
երկար պարտաւարեց ու՞ հաւորեց փոյտ
հանում է դարձել մի 5—10 ր. և ասում:

— Ընչ, աւելե՛ք տարեք, այս ընթրուը եմ
ձեռք կողմէ՛ք ձեռք ասած ձեռքդուն ասե՛ք:
Իսկ Կատիլաւն, ինչ կասի նա:

ին վարչութիւնը յունիսին Լոնդոնում
և Պարիզում կըսում է 40 միլիոն փո-
խառութիւն Մոնթէն-Անդունի գիծը
կառուցանելու համար: (Հ. Գ.)

Բրեստ-Լիտուսկ, 7 մայիսի
Հրեանք ոչնչացրեց Տիրասպոլ քա-
ղաքի գեղեցիկ մասը: Այրվեցին 60
տուն: Հարկաւոր ընտանիքներ մնա-
ցին առանց սպրտաւոր: Կազմվեց հրե-
կիզմաներին օգնող մասնաժողով:
(Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 7 մայիսի
Գրաւից «Рѣш»-ի № 122-ը, Սիբիրը
ենթարկում է քրեական պատահաւա-
տութեան:
Սիբիրան տարածվում է եկատերիսուլա-
վում, Բախմուտի գաւառում, Լինգորանի
գաւառում, Սարկովի նահանգում: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 7 մայիսի
Հարցապարտման մասնաժողովը հրաժարվեց
քննել Լիւարի պետական գանձատան վրա
գործված գինված յարձակման մասին ներ-
կայացրած հարցապարտումը փաստերի բա-
ցակալութեան պատճառով:

Կովկասի հայ-կաթոլիկների առաջնորդ
Տէր-Արամանը միջնորդում է հաստա-
տել հայ-կաթոլիկների կոնսիստորիա, որի
պաշտօնութեան համար նպատակ նշանակել
պետական գանձարանից:

Օրենսդրական նախագիծերի մասնաժողո-
վը մերժեց 260 հազար լրացուցիչ գումար
յատկանելու նահանգական ժամադրական
վարչութիւններին. պահանջը պատճառա-
բանված էր երկրում տիրող յեղափոխական
խմորով: Սակայն մասնաժողովը դատա-
ր հանգստութիւն է տրեւում: («Ե»)

ԱՐՄԱՅԱԿԱՆԻ ԹԻՒՐԿԱՆԱՅԱՍՏԱՆԻԺ

Վան, 24 ապրիլի
Նախորդ թղթակցութիւնով գրել էի հայ
գաղթականների հողային հարցի ստացած
նոր կնիմատութիւնների մասին, աւելացնե-
լով որ դրանց գաղափերը պիտի փնտնել
Գ. Գոյի հրահանգներում: Ես իմ այդ կար-
ծիւնում չէի սխալվել, որովհետեւ նրանց
յետ ստացվեց և Գ. Գոյի մի նոր հեռա-
գրական հրաման, որով հրամայվում է
գաղթականների հողային գաւառների
հարցերը չը վճել վարչական կարգադրու-
թեամբ, այլ թողնել դատարանների վճին:

Այս հրամանը արդէն նշանակում է ան-
հետեւեղ թողնել վերադարձող հայ գաղ-
թականները յայտնած պահանջները, որով-
հետեւ դրանով անհունապէս յետաձգվում
կամ ձգձգվում են խնդիրները, պատճառե-
լով գաղթականներին ժամանակի վատնու-
թիւնը: Կաթոլիկները, դատարանական մեծագու-
նար ծախքեր, որոնց քանակաւոր չեն
կարող տոկալ այն թշուառ գաղթականնե-
րը, որոնք իրանց գլուխը դնելու տեղ իսկ
չունեն:

Օսմ. հողային օրէնքների համաձայն, հո-
ղ պատկանում է նրան, ով ժախել է այն
թէկուր 10 տարի: Օրէնքը չէ նախատեսել
և չէր էլ կարող նախատեսել անշուշտ հա-
միկան ընթիւնի աստիճանած սրի, հը-
րի, ալան-թալանների և փախուստների
բացառիկ պարագան: Հետեւաբար օսմ.
դատարանները պարտաւոր են գտնուել
վճել յօգուտ գրաւուողները, քանի որ դրա-
նուց յետ անցել է նա. — դա աւելի պատա-
ւաւոր է, քան յօրեկանների այն ձեռք, որ
վերջին 15 տարում ընդունվեց մեղադրու-
թիւն:

— Այո, — ասացի ես, — հարկէ, դա պատա-
ւաւոր է, բայց մի մոռացի, որ ես 50 տա-
րեկան եմ, ունեմ 4 դուստրներ, որոնք ու-
սում են անտուր: Եւ իմ գրական աշխատա-
նեց ստանում եմ տարեկան հազար 4—500
լ., իսկ այսուհետեւ աւելի քիչ:

Այս խօսքին վրա նոր եկա Կատիլաւ:
— Գիտե՞ք ինչ, ես ոչ ձեռք ճառերն եմ
ուզում, ոչ էլ ուղիղներն ու թղթէ պապ-
փող եմ ուզում, հասկացա՞ք. ասացե՛ք ինչը-
րեմ, ինչու այսինչը, այն-ինչը, որ իմ ա-
մուսնուս օտն իսկ չարժեն, նրանք յօրե-
կան կատարելով կարող են ստանալ հա-
զարներ, իսկ իմ դիմա՞ ոչ ինչ:

Ես, ի հարկէ, միջնաւոր եմ հասկացրի:
Ես, ի հարկէ, էլ արժանաւոր զրոյթներ եմ, որ
նրանք էլ են ունեցել երեխաներ և այլն և
որ իմ անբաղարկութիւնը նրանում է, որ
իմ յօրեկանն ընկնում է այս տարի, փո-
խանակ 5—10 տարի առաջ: այն այն ժա-
մանակ աշխուրթիւն կունենար:

Մահմանական յայտնող պատմից, որ ինքը
երբ է մի քանի իմադարաններում, խօսել
է, և համակրութիւն չէ գտել յօրեկանի
միջքը: մէկ միջին անգամ ասաց:
— Երբայք, բաւական է մեր զանալն էլ
ասարեք, հասարակութեանն էլ պէտք է

իրանց շունչ առան դրացի երկիրներում
հովկարում և Իրանում և կամ հետո Ա-
մերիկայում:

Պարզ է, որ այս բացառիկ պարագան
վճելու հարցը պատկանում է ոչ թէ առ-
վարական դատարաններին, այլ օսմ. երես-
փոխ. ժողովին և որի լուծմանը պարտաւոր
են հետամտել ազգ. պարտաւարները և
մահաւանդ հայ երեսփոխանները, որոնք
մինչև ցարդ պարլամենտում թէև շատ ան-
գամ ճառեցին օգնելու իրենց, որեք երեսփո-
խանների շատերը, դուցէ իրանք էլ բան
չեն հասկանում: Բայց մինչդեռ իրանք չը
բացին խօսելու հայ գաղթականներին կամ
արքայական հարցերի մասին, դուցէ ազ-
գայնական հարց բարձրացրած լինելու եր-
կուղ կրելով. և այն պարագաները, որ ցարդ
100 հազարների յատկացրեց իսլամ գաղթա-
կանների դեմոկրատիայի, որոնք մի բան
էլ չէին պահանջում՝ այլ միայն արդարու-
թիւն, այլ տեղական կառավարութիւնները
նրանց հետեւեց թեքած մի քանի անտուր
ներն անգամ գրաւեցին և առան յետեւեց
տուրքերի փոխարէն, մինչդեռ այդ տուրքերը
պարտաւոր էին վճարել ոչ թէ իրանք՝
գաղթականները, այլ այն բերդերը, որոնք
գրաւել էին և զեռ գրաւում են նրանց հո-
ղը և վախում նրանց հողերի աղբիւրը:

Իսկ ազգ. պարտաւարներն ու երեսփոխ.
ժողովը տարվել են աւելի մոտենալով
եկեղեցիները կուսակցականներին առաջ բա-
նալով: Թէ փակելու խնդիրներով, քան թէ
գաղթականների հողային և այլ լուրջ և
կենսական հարցերով:

Ինչպէս սպասվում էր արդէն, Հիւսիսի
փաշան ու ընկիւնները վերադարձան Իւր-
անց, որ գնացել էին անցնել արշաւ:
Պարզ երևում է, որ կառավարութիւնը հ

